

Vergaderjaar 2013–2014

33 786

Herindeling van de gemeenten 's-Hertogenbosch, Maasdonk en Oss

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 17 januari 2014

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de initiatiefnemers op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zullen hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

blz.

1.	Inleiding	1
2.	Splitsing Maasdonk	2
3.	Draagvlak	3
4.	Financiële aspecten	4

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel tot herindeling van de gemeenten 's-Hertogenbosch, Maasdonk en Oss. Zij constateren dat het hier gaat om de vrijwillige opheffing en splitsing van de gemeente Maasdonk. Het grondgebied van deze gemeente zal worden toegevoegd aan het grondgebied van respectievelijk de gemeenten 's-Hertogenbosch en Oss. De herindeling is conform het verzoek van de drie betrokken gemeenten en kan rekenen op een groot draagvlak. Het wetsvoorstel geeft de leden van de VVD-fractie geen aanleiding tot het maken van opmerkingen en het stellen van vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorstel voor een herindeling van de gemeenten 's-Hertogenbosch, Maasdonk en Oss, waarbij de gemeente Maasdonk opgeheven wordt en deels toegevoegd wordt aan de gemeente Oss en deels aan de gemeente 's-Hertogenbosch.

Zij hopen op een spoedige afronding van de besluitvorming rond deze herindeling, zodat de betrokken partijen de voorbereidingen kunnen vervolgen.

De leden van de PVV-fractie hebben kennis gekomen van het voorstel tot herindeling van de gemeenten 's-Hertogenbosch, Maasdonk en Oss.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van dit voorstel van vrijwillige opheffing en splitsing van de gemeente Maasdonk, waarbij de kernen Nuland en Vinkel toegevoegd zullen worden aan 's-Hertogenbosch en Geffen aan Oss. Belangrijk criterium ter beoordeling van voorstellen tot herindeling is voor deze leden het draagvlak onder de bevolking. Ook de regering zegt dat herindelingen alleen plaats zullen vinden van onderaf, als hiervoor steun is van de bevolking. De fractie van de SP heeft vragen over dit draagvlak, de financiële gevolgen en het grensbeloop in onderliggende voorstel. Deze leden gaan hier graag nader op in.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsontwerp tot herindeling van de gemeenten 's-Hertogenbosch, Maasdonk en Oss. Er leven bij hen nog enkele opmerkingen en vragen.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel om te komen tot twee nieuwe gemeenten: 's-Hertogenbosch en Oss, waarbij de huidige gemeente Maasdonk wordt gesplitst.

2. Splitsing Maasdonk

De leden van de PvdA-fractie hebben enkele vragen over de vaststelling van de nieuwe grens tussen de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch. De keus is gemaakt om een andere grens te kiezen dan de oude grens van 20 jaar geleden tussen Geffen en Nuland, hierdoor wordt ten opzichte van die situatie meer grond toegevoegd aan de westkant van Geffen. De leden van de PvdA-fractie willen allereerst graag van de regering weten hoeveel huishoudens zich in dit gebied bevinden en hoeveel mensen hierbij betrokken zijn. Daarnaast willen deze leden weten wat de gevolgen zijn voor de samenhang tussen het dorp en het verenigingsleven van Nuland en deze mensen.

De leden van de SP-fractie constateren dat er wel duidelijk sprake is geweest van inspraak van de kant van de inwoners bij de ter inzage legging. Er zijn ruim 450 zienswijzen ingediend, waarbij een groot deel van die zienswijzen gingen over het grensbeloop tussen 's-Hertogenbosch en Oss. Dit heeft geleid tot een aanpassing van het grensbeloop. Echter: deze aanpassing komt niet overeen met de wens die veel inwoners hebben geuit in hun zienswijzen. Zij stellen voor de grens van voor de herindeling uit 1993 aan te houden. De regering acht deze grens niet langer geschikt, omdat de oude grens Geffen teveel zou beperken in verdere groeimogelijkheden. De leden van de SP-fractie constateren echter dat de inwoners van dit gebied dat nu naar Oss gaat, meer georiënteerd zijn op Nuland/'s-Hertogenbosch. Zij vragen zich af waarom de regering zo makkelijk over dit argument heen stapt. Is de regering bereid alsnog tegemoet te komen aan deze wens van de inwoners?

De leden van de CDA-fractie hechten grote waarde aan de lokale gemeenschappen. Deze leden onderstrepen dan ook dat de gemeenteraad van Maasdonk aangeeft, een herindeling nodig te hebben om de voorzieningen en gemeenschapszin in en de identiteit van de dorpen in de gemeente overeind te houden (MvT, blz. 6).

De regering stelt, dat bij de verdeling van het grondgebied van Maasdonk over 's Hertogenbosch en Oss de oriëntatie van de inwoners is gevolgd is (MvT, blz. 8). Kan de regering in dit verband toelichten, waarom niet is gekozen voor de vroegere grens tussen de gemeenten Nuland en Geffen (de Molengraaf)? De leden van de CDA-fractie stellen deze vraag, omdat er bij een deel van de inwoners van Maasdonk onvrede blijkt te bestaan over het voorgestelde grensbeloop.

De leden van de SGP-fractie vinden draagvlak voor een herindeling erg belangrijk, alsmede de vraag of er sprake is van een herindeling op verzoek van de betrokken gemeenten. Deze leden hebben de indruk dat er sprake is van een zorgvuldige procedure. Wel vragen zich af in hoeverre de grenscorrecties die tijdens het herindelingstraject in het voorstel zijn opgenomen, nu volledig tegemoetkomen aan de in de gemeente Maasdonk levende wensen. Met name vragen zij zich dit af, omdat gekozen is voor een afwijking van de gemeentegrenzen zoals die golden voor 1993.

3. Draagvlak

De leden van de PVV-fractie willen graag weten waarom er geen referendum en zelfs geen representatief onderzoek heeft plaatsgevonden om te weten te komen hoe de inwoners van de betreffende gemeenten over de herindeling denken. De PVV is van mening dat er pas tot herindeling moet worden overgegaan als dit is wat de inwoners van de betreffende gemeenten in meerderheid willen.

De regering stelt, zo lezen de leden van de SP-fractie, dat het voorstel tot herindeling van onderop tot stand is gekomen. Het kan rekenen op een breed lokaal bestuurlijk draagvlak. Naar het maatschappelijk draagvlak is geen representatief onderzoek gedaan. Wel zijn er diverse informatiebijeenkomsten en inspraakavonden georganiseerd, zowel in Maasdonk als in 's-Hertogenbosch en Oss. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het belangrijk is te weten wat het draagvlak onder de inwoners is en betreuren het om die reden dat dit niet grondig is onderzocht. Zij willen graag van de regering weten waarom dit niet is gebeurd. Ook zijn zij benieuwd wat precies de uitkomst was van de informatiebijeenkomsten en inspraakavonden. Hoeveel inwoners zijn hiermee bereikt, wat was de inbreng van de kant van de inwoners en hoe werd op de plannen gereageerd? Tot slot vragen deze leden zich af hoe de regering tot de conclusie komt dat het voorstel van onderop tot stand is gekomen, als duidelijk is dat de inbreng vanuit de inwoners minimaal is geweest. Tot slot zijn de leden van de SP-fractie verheugd te lezen dat de fusie tussen Maasdonk en Bernheze is afgeblazen na het houden van een enquête onder de bevolking. Daaruit bleek dat er geen draagvlak was voor die herindeling bij zowel de bevolking als de gemeenteraden. Is de regering het eens met deze leden dat met het houden van een enquête of referendum een goed beeld gevormd kan worden van het draagvlak, en dit dus een goed voorbeeld is voor andere gemeenten die bezig zijn met herindelingen?

De leden van de CDA-fractie onderschrijven het uitgangspunt van de regering, dat gemeenten primair zelf aan zet zijn om maatregelen te nemen indien dat wenselijk dan wel noodzakelijk wordt geacht om de bestuurskracht te vergroten. Deze leden stellen vast, dat de gemeenteraad van Maasdonk heeft uitgesproken, dat deze gemeente de ambities uit de door de gemeenteraad van Maasdonk vastgestelde Toekomstvisie-2009–2021 alleen kan realiseren via samenwerking dan wel herindeling (MvT blz. 7). De urgentie van de beoogde herindeling wordt bovendien

ingegeven door de decentralisaties in het sociaal domein naar gemeenten.

4. Financiële aspecten

De leden van de SP-fractie willen graag weten hoe veel lager de som van de algemene uitkering van 's-Hertogenbosch en Oss in de nieuwe situatie is ten opzichte van de som van de algemene uitkering die de drie gemeenten zouden ontvangen zonder herindeling. Als gevolg van de herindeling zal de algemene uitkering, uitgedrukt per inwoner, naar huidig inzicht enigszins dalen. De regering geeft echter niet aan om welk bedrag het gaat.

Daarnaast horen zij graag van de regering waarop de conclusie is gebaseerd dat deze structurele verlaging kan worden opgevangen door de te verwachten vermindering van de bestuurskosten en andere te behalen efficiency-voordelen van de nieuwe organisaties.

Verder constateren deze leden dat het bedrag dat wordt toegekend om de herindeling mogelijk te maken onvoldoende is om de extra kosten voor de gemeenten 's-Hertogenbosch en Oss op te vangen. Voor 's-Hertogenbosch komt het structureel nadeel op € 0,6 mln. en het incidenteel nadeel op € 3,7 mln. Voor Oss is het structureel nadeel € 0,4 mln. en het incidenteel nadeel € 1,8 mln. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat een herindeling kostenneutraal moet verlopen voor de nieuwe gemeenten. De vergoeding op basis van het beleidskader herindelingen zal nodig zijn om de noodzakelijke organisatorische kosten te dekken. Voor bovengenoemde kosten is dus geen oplossing aanwezig. Deelt de regering de mening van deze leden dat gemeenten geen nadeel mogen ondervinden van een herindeling, zeker niet daar waar gemeenten bereid zijn een kleinere gemeente te helpen? Ziet de regering mogelijkheden om deze extra kosten voor de gemeenten te vergoeden?

Tot slot vragen deze leden zich af wat de meerwaarde is van het feit dat gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland de conclusie delen van de gemeenten dat de financiële gevolgen een herindeling niet in de weg staan, aangezien deze gemeenten, voor zover de leden van de SP-fractie na hebben kunnen gaan, ook na de herindeling in de provincie Noord-Brabant zullen liggen.

De voorzitter van de commissie,
Berndsen-Jansen

De adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx